

ISSN 1961-9472

ISSN en ligne 2257-8404

Küçük Prens'in hedef kitlesi: çocuklar mı, yetişkinler mi?

Latif Beyreli

Université de Marmara, Istanbul, Turquie
beyreli@marmara.edu.tr

Duygu Ak-Başoğul

Université d'Istanbul, Istanbul, Turquie
duyguakbasogul@gmail.com

Reçu le 30-06-2017/ Evalué le 30-06-2017/ Accepté le 12-09-2017

L'audience-cible du *Petit Prince* : enfants ou adultes?

Résumé

Cette recherche se propose d'étudier l'audience-cible de l'ouvrage *Le Petit Prince* d'Antoine de Saint-Exupéry. A partir d'entretiens menés avec des enseignants et des maisons d'édition turcs, ce travail considère cet ouvrage comme l'une des références littéraires les plus célèbres et les plus valorisées en Turquie. En raison de la nature contradictoire des réponses obtenues, le recours à l'analyse critique du discours construite par les tenants de l'école de Vienne (Wodak, de Cillia, Matouschek, Januschiek et Liebhart) ambitionne de mettre en regard l'idéologie de l'auteur et l'audience-cible. En considérant le discours de l'auteur-narrateur, il s'agit de montrer que la narration se construit selon deux points de vue: celui de l'enfant d'une part, celui de l'enfant et de l'enfance toujours présents chez le lecteur adulte de l'autre. Cet article s'attache enfin à montrer l'idéalisation du monde de l'enfant.

Mots-clés: Culture de la lecture, *Le Petit Prince*, audience, analyse critique du discours

***Küçük Prens'in* hedef kitlesi: çocuklar mı, yetişkinler mi?**

Özet

Bu çalışmada Antoine de Saint-Exupéry'nin *Küçük Prens* (*Le Petit Prince*) adlı öyküsünün hedef kitlesi araştırılmıştır. Türkçe öğretmenleriyle ve yayınevleriyle yapılan görüşmeler sonucunda Türkiye'de en çok önerilen kitap olması nedeniyle *Küçük Prens* üzerinde böyle bir çalışma yapılma gereği duyulmuştur. Söz konusu yapının seslendiği düzey konusunda öğretmen görüşleri alınmış ve bu görüşlerin söylem çözümlemesi yapılmıştır. Öğretmen görüşlerinin söylem çözümlemesinde, öykünün hedef kitlesi konusunda farklı ve çelişkili sonuçlar ortaya çıkması üzerine, *Küçük Prens* metninin eleştirel söylem çözümlemesi yöntemiyle okunarak hem yazarın dünya görüşüne hem de seslendiği kitleye ulaşmak amaçlanmıştır. Viyana Okulu Temsilcilerinin (Wodak, de Cillia, Matouschek, Januschiek ve

Liebhart) “eleştirel söylem çözümlemesi” yönteminin kullanıldığı araştırmada, yazar-anlatıcının söylemlerinden hareketle kitabın; çocuk yanlısı bir bakış açısıyla yazıldığı, çocuklara ve yetişkinlerin içindeki çocuğa seslenilip çocuğun dünyasının idealize edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: : okuma kültürü, *Küçük Prens (Le Petit Prince)*, okuyucu hedef kitlesi, eleştirel söylem çözümlemesi

The target audience of “*The Little Prince*”: children or adults?

Abstract

In this research, the target audience of Antoine de Saint-Exupéry’s *The Little Prince (Le Petit Prince)* has been investigated. As a result of interviews with Turkish teachers and publishing houses, such a study was required on the Little Prince because it was the most recommended book in Turkey. Teacher’s opinions were obtained about the target audience of the book and their discourses were analyzed. Because of the contradictions and differences in the teachers’ answers about the target audience of the book, critical discourse analysis was aimed to reach both the author’s ideology and the target audience. The based model on critical discourse analysis is Vienna School’s (Wodak, de Cillia, Matouschek, Januschiek ve Liebhart) approach. By looking at the discourse of the author-narrator, it was concluded that this book was written with a pro-child point of view and the children and childhood within the adults was addressed and also the child’s world was idealized.

Keywords: reading culture, *The Little Prince (Le Petit Prince)*, audience, critical discourse analysis

Giriş

Okuma kültürü, “bireyin, bir toplumsal grubun ya da toplumun okuma eylemi ile ilişkilerinin düzeyi ve niteliği anlamına gelir. Bir başka deyişle okuma kültürü, sözü edilen birey, grup ya da topluma ait yaşam biçiminin okuma alanına yansıyan bölümüdür. Kısaca okuma kültürü, okuma eylemine ilişkin bireysel ve toplumsal yaşama biçimidir.” (Yılmaz, 2009: 134). Aynı zamanda okuma kültürü, “birbiryle ilişkili ve birbirini bütünleyen birçok beceriyi içeren bir süreçtir. Bu sürecin ilk basamağı görsel okuryazarlık, ikincisi okuma-yazma becerisi edinme, üçüncüsü de okuma alışkanlığı becerisi kazanmadır. Okuma kültürünün yapılanması ise eleştirel okuma becerisinin edinilmesiyle olanaklıdır.” (Sever, 2013: 10).

2006 ve 2017 Türkçe öğretim programlarına (MEB) bakıldığında özellikle öğrenme alanları/temel dil becerileri altında oluşturulmuş kazanımlar ve temel beceriler ekseninde 1. sınıftan 8. sınıfa kadar yukarıda sözü edilen sürecin ve aşamaların izlendiğini ve dolayısıyla okuma kültürü edinmiş bireyler yetiştirmenin hedeflendiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Buna göre okulöncesi dönemle birlikte

görsel okuryazarlık becerisi edinmeye başlayan çocuk, ilkokul döneminde okuma-yazma öğrenecek ve ilerleyen süreçte okuma alışkanlığını edinecektir. Yine aynı programlarda temel beceriler arasında eleştirel düşünme ve okuma türleri başlığı altında eleştirel/sorgulayıcı okuma gibi unsurların yer alması da okuma kültürünün yapılandırılmasına yöneliktir ki yukarıda da üzerinde durulduğu gibi “okuma kültürü, okuma alışkanlığının üst basamağı olan ‘eleştirel okuma yazma becerisi’ni edinmeyi gerekli kılmaktadır.” (İnce-Samur, 2014: 158). Dolayısıyla program içeriklerinden hareketle okuma kültürünün oluşturulması ve geliştirilmesinde Türkçe eğitiminin/öğretmenlerinin sorumlu olduğu açıktır.

“Türkçe eğitimi yalnızca dil bilgisi öğretimi olarak görülemeyeceği gibi, yazın eğitimi de yalnızca yazın tarihi öğretimi olarak görülemez. Yani Türkçe eğitiminin sınırları içine dil ile ilgili bütün kuralları öğretmenin dışında, dil ile oluşan her türlü metni okuyup değerlendirebilme, okuma-anlama ve konuşma yeteneğinin geliştirilmesi, yazılı anlatım gibi alanlar da girmektedir.” (Dilidüzgün, 2004: 21). Bu bağlamda, ilk ve orta okullarda, ana dili ve yazın eğitimi sürecinin çocuk ve gençlik yazınına da kapsadığını ve bu ürünleri temel aldığını belirtmek yanlış olmayacaktır.

“Çocuk ve gençlik edebiyatı, çocukların/gençlerin dil ve yaşam evrenlerine uygun biçimde yazılmış, onların duygu ve düşünce dünyalarını, yaşantılarını estetik bir dille zenginleştiren ürünlerdir. Bu ürünlerin başta çocuğa/gençe, insanı ve yaşamı tanıtmak, onlarda okuma alışkanlığı ve kültürünü kazandırmak gibi birçok işlevi vardır.” (Aslan, Karaman-Kepenekci, Karagül ve Doğan-Güldenöğlü, 2016: 2). “Çocuk yazınının en temel işlevi, çocuğun düşsel dünyasında yaşama ve evrene dair gerçeklikleri içselleştirmesini sağlamaktır. Yapıtlarda kullanılan dilsel yapı ve görsel tasarımın çocukların dünyayı anlama ve algılama biçimlerine etkisi yadsınamaz. Bu anlamda, çocuk kitaplarının, bir bütün olarak, çocuğun kitapla etkileşim kurabileceği, onun duygu ve düşünce dünyasında istenilen etkileri uyandırabileceği bir nitelik taşımasına özen gösterilmelidir. Çocuğun okuması için sunulan kitapların hazırlanması ve seçiminden yazarlar kadar, eğitimci ve ebeveynler de sorumludur.” (Genç ve Yalınkılıç, 2011: 100). Çocuk ve gençlerde okuma kültürünün oluşmasında ailenin etkisi bilinmektedir. Öğrenciler, okul dışındaki zamanlarının büyük bölümünü evlerinde geçirmektedirler ve okul dışında okumaya ayırdıkları zaman, okuma becerisini geliştirmelerinde önemli bir yere sahiptir. Bu süreçte çocuklar, ebeveynlerini model almakta ve onların eğitim anlayışı ile şekillenerek yetişmektedirler (Topçuoğlu-Ünal ve Yiğit, 2014: 310). Aynı biçimde ana dili eğitimi sürecinin uygulayıcıları olarak Türkçe öğretmenleri de sorumluluk sahibidir ve bu kapsamda, çocukları/gençleri nitelikli çocuk kitapları ile buluşturmakla ve okuma sürecini yönetmekle yükümlüdürler; çünkü “çocuklukta dinleme, okuma, yazma, düşünme ve eleştiri kültürü edinme süreçlerinde en etkili ürünler; dil, edebiyat, sanat ve estetik değeri taşıyan çocuk kitaplarıdır.” (Şirin, 2007a: 30).

Yukarıda sıralanan gerekçeler ve kuramsal çerçevede doğrultusunda, 30 Türkçe öğretmeni ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerde, okuma kültürü edindirme sürecinde yararlanılan ve/veya okunması önerilen çocuk kitapları sorulmuş ve şu bilgilere ulaşılmıştır:

Kitabın Adı	Yazarı	Türü	f
<i>Küçük Prens</i>	Antoine de Saint-Exupéry	Öykü	15
<i>Sol Ayağım</i>	Christy Brown	Otobiyografik roman	15
<i>Sait Faik Abasıyanık'tan Seçme Hikâyeler</i>	Sait Faik Abasıyanık	Öykü	14
Şeker Portakalı	Vasconcelos	Roman	14
<i>Ömer Seyfettin'in Hikâyeleri</i>	Ömer Seyfettin	Öykü	13
<i>İnsan Ne İle Yaşar</i>	Tolstoy	Roman	11
<i>Sevdalı Bulut</i>	Nazım Hikmet	Masal	10
<i>Ezop Masalları</i>	Ezop (derleyen)	Masal	8
İnci	John Steinbeck	Roman	8
<i>Momo</i>	Michael Ende	Fantastik roman	8
<i>Mutlu Prens</i>	Oscar Wilde	Öykü	8
<i>Dede Korkut Hikâyeleri</i>	Anonim	Destansı öykü	7
<i>Havaya Uçan At</i>	Peyami Safa	Masal	7
<i>La Fontaine'den Seçmeler</i>	La Fontaine	Fabl	7
<i>Robin Hood</i>	Howard Pyle	Roman	7

Tablo 1: Türkçe öğretmenleri tarafından önerilen kitaplar.

Tablo 1'de, devlet okulları ve özel okullarda çalışan Türkçe öğretmenleri tarafından en çok önerilen kitaplar ve önerilme sıklıklarına yer verilmiştir. Görüşüne başvurulmuş 30 Türkçe öğretmeni tarafından en çok önerilen iki kitaptan biri *Küçük Prens* olmuştur.

Araştırmanın bundan sonraki aşamasında aynı öğretmenlerle *Küçük Prens* odaklı görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde öykünün hedef kitlesi konusunda öğretmenlerin düşüncelerini öğrenmek amaçlanmıştır.

Öğretmen söylemleri çözümlendiğinde, *Küçük Prens* üzerinde olumlu kimlik algısına sahip bulunduğu bulgulanmıştır; öğretmenlerin *Küçük Prens* ile ilgili çelişkide kaldıkları tek nokta, yapıtın hitap ettiği düzey konusudur. Hedef kitlenin çocuklar mı yoksa yetişkinler mi olduğu konusunda farklı görüşler ileri süren öğretmenlerin kitabı okuttukları sınıflar da farklılık arz etmektedir.

Bu veriler ışığında, *Küçük Prens*'in hedef kitlesinin yazarın ve/veya yazar-anlatıcının söylemlerinden hareketle belirlenmesi, araştırmanın odağına alınmıştır.

Küçük Prens, Antoine de Saint-Exupéry tarafından 1943 yılında yayımlanmış ve Fransızca aslından birçok dile çevrilmiştir. 2015 yılına kadar kitabın yayın hakkı Türkiye'de Mavibulut Yayıncılık'a aitken 2015 yılı itibarıyla telif hakkının kalkması nedeniyle birçok yayınevi tarafından basımı yapılmış ve satış oranlarında artış yaşanmıştır. Can Yayınlarından çıkan *Küçük Prens*'in satışları 2015 yılı içerisinde 450.000'lere ulaşmıştır.¹ Diğer yayınevlerinin satışlarının da yüksek olduğu öngörülebilir. Bu gerekçelerle söz konusu kitabın söylem çözümlemesi yapılırken Mavibulut ve Can Yayınlarının basımları temel alınmıştır. Aynı zamanda Tuti Kitap tarafından yayımlanan *Küçük Prens*'ten de -arkasında uzman bir psikolog tarafından yazılan "Okuma Rehberi" bölümünün bulunması nedeniyle- yararlanılmıştır. Farklı yayınevlerinin basımlarından hareketle yapılan okumalar, çeviri farklılıklarından kaynaklanan aksaklıkların önüne geçmek amacıyla yeğlenmiştir.

Küçük Prens, 2005 yılında MEB tarafından yayımlanan bir genelgeyle okunması önerilen ilköğretim 100 Temel Eser Listesi'nde yer almış fakat aynı yıl bir eğitim sendikasının başvurusu üzerine kitap, söz konusu listeden çıkarılmıştır. Basında yer alan haberlere² göre, Kitapta geçen "Türk diktatörü" ifadesiyle Atatürk'e ve anlatılan olay nedeniyle "kıyafet devrimi"ne eleştiri ve gönderme yapıldığı algısı oluşmuş; bu gerekçeyle de listeden çıkarılması talep edilmiştir. Daha sonraki süreçte MEB tarafından listeye yeniden eklenen yapıt, aynı eğitim sendikasının başvurusu ile tekrar çıkarılmıştır. Her ne kadar *Küçük Prens* 100 Temel Eser Listesi'nde hâlen yer almıyor olsa da araştırmaya katılan 30 Türkçe öğretmeninden 15'inin söz konusu kitaba olumlu yaklaştığı, okunmasını önerdiği ve sınıf içerisinde de kitapla ilgili etkinlikler yaptığı bulgulanmıştır.

Küçük Prens, 27 bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde çocukluğundaki resim çizme deneyiminden ve büyüklerin kendisi üzerindeki etkisinden bahseden pilot, ikinci bölümde geçirdiği kaza sonrasında motorunu tamir ederken *Küçük Prens* ile nasıl karşılaştığını anlatmıştır. 3. bölümde diyaloglar aracılığıyla *Küçük Prens* ve pilot birbirlerini daha iyi tanıma sürecine girerler. 4. bölümde *Küçük Prens*'in gezegeni ve nasıl keşfedildiği üzerine yaşanan olaylar pilot tarafından aktarılmıştır. 5. bölüm söz konusu gezegendeki baobap ağaçlarından, 6. bölüm gün batımından, 7 ve 8. bölüm *Küçük Prens*'in çiçeğinden, aralarındaki ilişkiden söz etmektedir. 9. bölümde *Küçük Prens* çiçeğiyle vedalaşıp gezegeninden ayrılır, başka gezegenleri keşfe çıkar. 10. bölümde ilk keşfettiği gezegende emretmeyi çok seven bir kralla karşılaşır ve aralarında geçen diyalog aktarılır. 11. bölümde ikinci gittiği gezegende kendini beğenmiş bir adamla, sonraki gezegende (12. bölüm) ayaş bir adamla, dördüncü gezegende (13. bölüm) bir işadamıyla, beşinci gezegende (14. bölüm) bir

fenerciyle, altıncı gezegende (15. bölüm) bir coğrafyacıyla karşılaşır ve bu kişilerle Küçük Prens arasında geçen diyaloglar yansıtılır. 16. bölümde Küçük Prens dünyayla tanışır. 17. bölümde dünyayı keşfetmeye başlar ve insanları aramaya koyulur. Bu yolculukta bir yılanla karşılaşır. 18. Bölümde Küçük Prens çöldedir ve insanları aramaya devam eder. Bu süreçte bir çiçekle karşılaşır ve ona insanların nerede olduğunu sorar. 19. bölümde bu arayış devam etmektedir. 20. bölümde güllere, 21. bölümde ise bir tilkiye rastlar. Evcilleş(tir)me üzerine konuşurlar. 22. bölümde Küçük Prens bir makasçı ile karşılaşırken 23. bölümde bir satıcıya rastlar. 24-27. bölümler arasında uçaktaki arıza giderilmiş ve ayrılma vakti gelmiştir. Bu bölümlerde Küçük Prens ve pilot; dostluktan, sevgiden, emekten, evcilleş(tir)mekten bahsetmiş ve birbirleri için iyi dileklerde bulunarak ayrılmışlardır.

1. Amaç ve Önem

Kuramsal çerçeve çizilirken de belirtildiği üzere bu araştırmada, *Küçük Prens*'in yazarının ve/veya yazar-anlatıcısının söylemleri çözümlenerek hedef kitlesinin çocuklar mı yoksa yetişkinler mi olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır ki bu yönüyle diğer araştırmalardan ayrılmaktadır ve aynı zamanda yapılan çözümlenmeler sayesinde Türkçe öğretmenlerine, *Küçük Prens* üzerine yapacakları etkinliklerde yol gösterici olunacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Araştırma, nitel bir çalışmadır ve genelleme amacı güdülmediği, derinlemesine yorumlama hedeflendiği için evren belirlemesine gidilmemiştir. Örneklem olarak Antoine de Saint-Exupéry'nin *Küçük Prens* adlı öyküsü seçilmiştir. Bu seçim yapılırken 30 Türkçe öğretmeniyle³, 2016 yılının Şubat-Nisan aylarında gerçekleştirilen yarı-yapılandırılmış görüşmeler temel alınmıştır. Yapılan görüşmeler neticesinde Türkçe öğretmenlerinin okunmasını önerdikleri çocuk kitaplarının listesi oluşturulmuş ve *Küçük Prens*, 15 sıklık sayısı ile ilk sırada yer almıştır. Özel okullarda çalışan öğretmenlerden 8'i, devlet okullarındaki öğretmenlerden ise 7'si söz konusu kitabı derslerinde kullandıklarını, üzerinde tartışmalar yaptıklarını ve/veya okunmasını teşvik ettiklerini ifade etmişlerdir.

Küçük Prens'ten elde edilen söylem verileri Viyana Okulu temsilcileri (Wodak, de Cillia, Matouschek, Januschiek ve Liebhart) tarafından geliştirilen ve nitel araştırma yöntemlerinden biri olan "Eleştirel Söylem Çözümlemesi" (EŞÇ) yoluyla analiz edilmiştir. İçerik, strateji ve dilsel yapılanma (biçimsel, yapısal, sözcüksel) olmak üzere üç aşamaya (Wodak ve diğerleri, 2009) sahip olan "EŞÇ yoluyla, bireyi imgesel evreninden koparıp simgesel düzeni benimsemeye koşullayan güç ilişkileri,

değerler, ideolojiler, kimlik tanımlamaları gibi çeşitli toplumsal olguların dilsel kurgulamalar yoluyla yansımaları ortaya koyma amaçlarıdır.” (Günay, 2013: 79). Dolayısıyla bu yöntem, bağlamı önemser ve her söylemin bir ideolojik boyutunun olduğunu ileri sürer. Benzer olarak yazınsal söylem de “kültür, estetik ve bir açıdan ahlaki ilgilendiren bir türdür. İdeolojinin en kolay ve yaygın biçimde uygulanabildiği alanların başında yazınsal söylemler gelir. Bu nedenle yazın ile ideoloji sıklıkla aynı yerde anılır.” (Uzdu-Yıldız ve Günay, 2011: 163). Yazınsal ürünlerden biri olan *Küçük Prens*'in söylemlerinin eleştirel olarak çözümlenmesi sayesinde aynı zamanda yazarın ideolojisi/dünya görüşü bağlamında bulgular, çıkarımlar ve yorumlamalar yapılacaktır zira “ideolojiler, sosyal kimlik ve grup üyelerinin öz anlayışının bir yüzünü temsil eder.” (Van Dijk, 2006).

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde *Küçük Prens* kitabından yazarın ve/veya yazar/ anlatıcının söylemleri alıntılanmış ve içerik, stratejiler ile dilsel yapılanmaya ilişkin kanaatlere ulaşılmıştır.

Giriş kısmında da belirtildiği gibi, öğretmen söylemlerinde kitabın düzeyi konusunda algı farklılıkları ortaya çıkmış olsa da yazar, yapıtını kime adadığını anlattığı giriş bölümünde bu sorunun yanıtını vermiştir:

“Leon Werth’e

- (1) Bu kitabı bir büyüğe adadığım için çocuklardan özür diliyorum ama önemli bir mazeretim var: Bu adam benim dünyada sahip olduğum en iyi dost.
- (2) Bir mazeretim daha var: Bu adam her şeyi anlayabiliyor, çocuklar için yazılmış kitapları bile.
- (3) Üçüncü mazeretim ise şu: Bu adam şimdi Fransa’da, aç biilaç ve soğukta. Ona çektiklerini unutturacak bir şeylere öyle ihtiyacı var ki...
- (4) Yine de tüm bu mazeretleri yeterli bulmadıysanız ben de bu kitabı, bu adamın bir zamanlarki çocukluğuna adarım.
- (5) Bütün büyükler bir zamanlar çocuktular (Pek azı bunu hatırlayabilse de.).
- (6) O hâlde ithafımı şöyle düzeltiyorum: Küçük bir çocuk olduğu günlerdeki Leon Werth’e (MBY⁴, 2010: 7).”

Yazar, kitabını en iyi dostu olarak gördüğü Leon Werth’e adanmış ve böylece onu farklılaştırmıştır fakat ilk cümlede de görüleceği gibi bu tercihten dolayı “çocuklardan” özür dilemiştir. Yapılan bir hata ya da yanlışlık sonrasında bağışlanma beklentisiyle özür dileme davranışı gerçekleştirildiğine göre yazar, kendini bu seçimde suçlu/hatalı olarak görmekte ve bunu yansıtmaktadır. Ona göre okuyucunun beklentisi yapıtın yetişkin birine değil de çocuğa adanmasıdır ki *Küçük Prens* de bir

çocuktur. İlk cümlesi itibariyle yazar, yapılan bu tercihin gerekçelerini 3. cümleye kadar açıklamıştır. Bu aşamada kişisel amaçlar sıralanmıştır: en iyi dostu olması, her şeyi hatta çocuklar için yazılmış kitapları bile anlayabilmesi, aç ve açıkta olması nedeniyle yaşadığı acıları unutturma isteği. Yani bir bakıma üçüncü mazeret ile yazarın yapmak istediği, olumsuzlukların üzerini örtmek ve dostunu mutlu etmektir. 4. cümle ile, sıralanan gerekçelerin yeterli bulunmaması olasılığına karşılık duruma ilişkin bir çözüm önerisi sunmuş, hatasını telafi etme yoluna gitmiştir. Aslında yazarın gerekçeler sunması nedeniyle bir ikna sürecinde olduğunu söylemek yanlış olmaz çünkü söylemin tamamına bakıldığında özellikle çocuk sözcüğünün sıklıkla yinelenmesi nedeniyle de çocukların ve çocukluğun önemsendiği söylenebilir ki ikinci mazeret cümlesiyle Werth'in çocuklar için yazılmış kitapları bile anlayabildiğinin özellikle belirtilmesi yazarın dostu ve çocuklar/çocukluk arasında bir denge kurma ve özdeşim sağlama isteğindedir. 4. cümlesinde de bu dengeleme ve özdeşim kur(dur)ma isteği açıkça görülebilir ki bulunan çözüm, kitabı en iyi dostunun bir zamanki çocukluğuna adamaktır. 5. cümlede bu önerisini meşrulaştırmak amacıyla geçerli bir sebep aramış ve bulmuştur: Bütün büyükler de bir zamanlar çocuklardı. Parantez içerisinde yer alan "Pek azı bunu hatırlayabilse de..." cümlesiyle büyüklerle bir "iğneleme" yapılmıştır. Ona göre büyüklerin çoğu çocuk/çocukluktan bihaberdir. 6. cümlede de bu düşüncesini pekiştirmiş ve sonuca bağlayarak tekrarlamıştır.

Kitapta genel olarak hâkim bakış açılı bir anlatım/anlatıcı baskın olsa da zaman zaman yazarın da, söylemleriyle kendini hissettirdiğini söylemek yanlış olmaz ki yazarın hayatından benzer örneklerin yapıtta yer aldığı görülecektir. Aynı zamanda kitapta yer alan karakterin de yazarın da aynı mesleği (pilotluk) icra ettiği bilinmektedir. Alanyazına bakıldığında kimi araştırmacılar, yazar ile pilot ve Küçük Prens karakterlerinin özdeşleştiğini hatta yazarın, kendisi ve çocukluğu ile monolog kurduğunu ileri sürmüşlerdir (Zeytinoğlu, 1992; Biagioli, 2001; Odağ, 2004; Çelik-Şenyüz, 2006; Jung, 2007; Şirin, 2007a; Ravoux, 2008; Bugan, 2015). Aşağıdaki söylemde de bu durum açıkça görülebilir ve aynı zamanda hitap edilen kitleye ilişkin bir izlenim edinilebilir:

"Mizah yapayım derken bazen azıcık yalan da söylüyor insan. Size fenercilerden bahsederken pek de dürüst davranmadım. Gezegenimiz hakkında onu tanımayanlara yanlış fikir vermiş de olabilirim. İnsanlar dünya üzerinde çok az bir yer kaplarlar. Yeryüzünde yaşayan iki milyar insan, mitinglerdeki gibi ayakta ve biraz sıkışık düzende dursalardı, eni ve boyu otuzar kilometrelik bir meydana sığabilirlerdi. Yani tüm insanlığı, Büyük Okyanus'ta minnacık bir adaya toplayabilirdiniz. (1) *Tabii bunu söylediğinizde büyükler size hiç inanmayacaklardır. Onlar çok daha geniş bir yer kapladıklarını sanırlar. Kendilerini baobaplar kadar önemli bulurlar. (2) Bu yüzden onlara hesabı bir de kendilerinin yapmasını öğütleyin.*

Rakamlara taptıklarından bundan çok hoşlanacaklardır ama (3) *bu onların ev ödevi, siz sakın ola vakit kaybetmeyin. Hiç gereği yok. Zaten bana güvendiğinize eminim (59).*”

İtalik olarak verilen cümlelerde yazar-anlatıcının, -diğer söylemleriyle de karşılaştırıldığında- siz dili ile hitap ettiği kitlenin çocuklar/küçükler olduğu açıktır.⁵ İlk cümlede “siz” zamirinin kullanımı sayesinde küçüklerin, büyüklerden yazar tarafından ayrıştırıldığı söylenebilir. 2 ve 3. cümlede de “onlar” zamiriyle büyükler olumsuzlanmıştır çünkü onlar küçüklerden farklıdır ve rakamlarla ilgilenir, kendilerini dünyanın merkezinde sanırlar. 3. cümlede de bu olumsuzluk noktasında küçükler, yine “siz” zamiri kullanılarak uyarılmış, aynı zamanda korunmuştur. Bu söylemlerden hareketle “siz-onlar” zamirleri aracılığıyla küçükler yazar tarafından olumlanmış, büyükler ise dışlanmış. Aslında yazarın gözünde olumsuz olarak addedilen bir büyükler grubunun olduğu da söylenebilir. Aşağıda alıntılanmış söylemde bu durum örneklendirilmiştir:

“(…) Sizlere asteroid B612 hakkında bu ayrıntıları anlatmamın ve numarasını filan vermemin nedeni, yine şu büyükler. Büyükler rakamlara bayılırlar. Diyelim yeni arkadaşınızdan söz ettiniz; asla işin özünü merak etmezler. Örneğin, ‘Ses tonu nasıl? Hangi oyunları seviyor? Kelebek koleksiyonu var mı?’ diye sormazlar asla. Onun yerine ‘Kaç yaşında? Kaç kardeşi var? Kaç kilo? Babası kaç para kazanıyor?’ derler. Onu ancak bu şekilde tanıyacaklarını sanırlar. Büyüklere ‘Kırmızı tuğlalı bir ev gördüm. Pencerelerinde sardunyalar, çatısında güvercinler vardı...’ dersiniz eğer, bu evi bir türlü gözlerinin önüne getiremezler. Onlara denilmesi gereken şudur: ‘Milyonluk bir ev gördüm.’ İşte o zaman ‘Ah, ne kadar güzel!’ derler size. Dolayısıyla onlara ‘Küçük Prens diye biri var çünkü o çok sevimli biri, gülüyor, koyun istiyor... (1) *Biri bir koyun istiyorsa bu onun varlığını kanıtlar.*’ diyecek olsanız omuzlarını silkip size çocuk muamelesi yapacaklardır ama ‘Geldiği gezegenin adı B612.’ dersiniz derhal ikna olur ve sizi sorularıyla bunaltmazlar. Büyükler böyledir işte ama onlara kızmamak lazım. (2) Çocuklar, yetişkinlere daima büyük bir hoşgörü göstermeli. (3) *Neyse ki yaşamın anlamını bilen bizler için rakamların hiç önemi yok!* (19-20)”

Yukarıdaki söylemde de büyükler ve çocuklar arasında olumlu ve olumsuz kimlik bakımından belirgin bir ayrıma gidildiği görülecektir. Kahraman anlatıcıya (pilot) göre büyüklerin gözünde de çocuklar ve çocukluk olumlu olarak karşılanmamaktadır. 1. cümlede “Size çocuk muamelesi yapacaklardır.” ifadesiyle bu duruma gönderim yapıldığı açıktır. Aynı zamanda bu cümlede “siz” zamiri ile karşılananların yetişkinler olduğu kanısına da varılabilir ki kendisi de bir yetişkin/büyük olan pilot, 3. cümlede, içerisinde olduğu bir yetişkin grubunu olumlamıştır ve bunu “bizler” zamiriyle farklılaştırmıştır. 2. cümleden bu olumlanan grubun içerisinde çocukların

da olduğu çıkarımına ulaşılabilirken 3. cümle aracılığıyla çocukların yanında bu olumlanan gruba “yaşamın anlamını bilenler”in de eklendiği söylenebilir.

Sayfa 24’te yer alan aşağıdaki söylemde de hem Küçük Prens hem de çocukluk olumlanmıştır ve önemsenmiştir ki onlara faydalı olacak bilgiler verilmiştir. Küçük Prens’in burada kendisini dünyadaki çocuklarla özdeşleştirdiği ve onlara zarar gelmemesi için koruduğu söylenebilir, zira kendisi de bir çocuktur.

“Küçük Prens günün birinde, *bizdeki çocuklar* da iyice bellesinler diye bir resim yapmamı öğütledi. ‘Bir gün yola düşerlerse bu bilgi işlerine yarar.’ dedi bana (24).”

Ardından yazar anlatıcı, Küçük Prens’in bu uyarısından ve önerisinden hareketle resmi çizmiş ve siz dilini kullanarak çocuklara öğüt vermiş ve onları korumayı hedeflemiştir. Burada siz diliyle ulaşılması hedeflenen kitle, çocuklardır; tırnak içerisine alınan öğüt cümlesinde de pilot doğrudan çocuklara seslenmiş ve onları baobaplara dikkat etmeleri konusunda uyarmıştır. Pilotun, bu davranışı Küçük Prens’in etkisinde kalarak gerçekleştirdiği açıktır. Pilot, dünyada yaşamaktadır ve seslendiği çocuklar da dünyada yaşayan çocuklardır. Üstte alıntılanan söylemde altı çizili olarak verilen bizdeki çocuklar ifadesi de söz konusu çıkarımın işaretleyicisidir.

“(1) İşte, Küçük Prens’in tarifleriyle bu gezegenin *resmini yaptım*.

(2) Öğüt verir gibi konuşmaktan hiç hoşlanmam ama şu baobap tehlikesi öyle az biliniyor ve günün birinde bir gezegende kaybolursanız karşılaşacağınız güçlükler öyle büyük ki, bu kez kuralımı bozuyor ve ‘*Çocuklar! Baobaplara dikkat!*’ diyorum (24).”

4. Tartışma ve Sonuç

Çözümlemelerden hareketle yazarın çocukları ve çocukluğu önemseydiği ve farklılaştırdığı sonucuna ulaşılabilir. Kitap ile seslenilen kitle ise çocuklar ve yazarın deyişle büyüklerin içinde gizlenmiş çocukluktur. *Küçük Prens* kitabının içeriğine bakıldığında da “çocuk/çocukluk yanlısı” bir bakış açısıyla yazıldığı çıkarımı yapılabilir ve alıntılanan ilk söylemin 5. cümlesinde de görüleceği gibi büyüklerin, çocukluğun farkında olmamalarına eleştiri ve göndermeler vardır; büyükler yaşamın anlamını çocuklar gibi bilmemektedirler. Özellikle büyükler ile küçükler arasındaki çatışmalara sıkça yer verilerek bu durum vurgulanmıştır. Dolayısıyla karakterler ve onların ruh hâlleri, düşünceleri, sorgulamaları, deneyimleri ön plana çıkarılmıştır.

Şirin (2007a: 24-25) de benzer olarak kitabın çocuk-yetişkin oyunu içerisinde geçtiğini vurgulamış ve konuyu çocukluk ve yetişkinlik bakımından tartışmıştır. Açıklamalarının ilk bölümünde yapıtın çocuk için yazılmadığını ileri sürse de

özellikle kitabın yazar tarafından yakın arkadaşı Leon Werth'e adanması ve onun "çocuk kitaplarını bile anlayabileceğini" ileri sürmüş olması tartışmasının yönünü değiştirmiş ve yazarı hakiki çocuk yazarı olarak addetmiştir çünkü ona göre Küçük Prens karakteri yazarın çocukluğudur ve çocukları/çocukluğu saflıkla özdeşleştirmiş, çocuk safında durmuştur. Dolayısıyla onlara güvenmekte ve yazarı anlayabileceklerini düşünmektedir. Ayrıca çocuk dilini yalın bir biçimde aktarmış ve çocuk bakış açısını da içtenlikle yansıtabilmiştir. Bu nedenle *Küçük Prens*'i çocuklar okumaktadır. Başka bir eserinde ise Şirin (2007b: 45-46), *Küçük Prens* ve Şeker Portakalı kitaplarını çocuksu edebiyat örnekleri olarak göstermiş ve ilk hedef kitlesi çocuklar olmasa da çocuklar tarafından zevkle okunabileceklerini belirtmiştir.

Ravoux (2008: 13) *Büyükler İçin Bir Çocuk Kitabı* başlığı altında bu konuyu tartışmıştır. Tartışmasının başında *Küçük Prens*'in bir çocuk kitabı olduğunu belirtmiş ve bir ana fikri dayatmayan ve yazılanı en basit şekilde resmeden, böylece de şiirsel hayallere fırsat veren çizimlere sahip bir kitap olması nedeniyle onu diğer çocuk kitaplarından ayırmıştır. Ona göre bu kitap; "çocukların, eğer kendini beğenmişliğin gericiliğine, işadamlarının açgözlülüğüne, gücü elinde tutanın büyüklüğüne ve gerçekleri görebildiğine inanan rasyonalistlerin gururuna kendilerini kaptırmadan, sadece kalplerinin saflığıyla olaylara bakmaya devam edebilseler, insanın gerçek saygınlığa ulaşabileceklerini anlatan bir metafordur.". Buna göre Exupéry'nin çocuklara saflıklarını yitirmemeleri gerektiğini ve olumsuzlanan yetişkinler gibi olmamalarını, düşündürerek gösterdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Yani yazar bir bakıma koruma ve uyarma görevi üstlenmiştir. Ravoux, tartışmasının devamında *Küçük Prens*'in aynı zamanda yetişkinler tarafından da çocukluktaki ruh hâllerini ve dünyayı anlayabilmek, hayatın anlamını keşfetmek, paylaşılan bir dünyada yaşama isteği duymak gibi amaçlarla okunabileceğini belirtmiştir. Bu değerlendirmelerle araştırmanın bulgu ve sonuçları örtüşür niteliktedir. Araştırmanın bulgu ve sonuçlarıyla örtüşen bir başka çalışma ise Biagoli'ye (2001) aittir. Ona göre de *Küçük Prens*, çocuklara ve içimizdeki çocuğa/çocukluğa seslenmektedir ve bu iki hedef birbirine bağlı ve birbiriyle ilişkilidir.

Jung (2007: 9-10), kitabın çocuklar için yazıldığını fakat içerisindeki değerlerle ve sıra dışı anlatısıyla bir kılavuz niteliğinde olduğunu ileri sürmüştür. Söz konusu yapıtta da bu araştırmanın sonuçlarıyla benzer olarak özellikle çocuk ve çocukluğun önemsenip vurgulandığı üzerine tespitlerde bulunulmuştur.

Direk (2011: 5-22), 9-18 yaş aralığı için hazırlamış olduğu Çocuklar İçin Felsefe adlı programda felsefi açımları olan metinlerden yararlanarak felsefe eğitimi vermeyi amaçlamıştır. *Küçük Prens* de bu metinlerden birisidir ve yapıttan hareketle hazırlanan etkinlikler aracılığıyla öğretmenler tarafından düşünme eğitimi verilmesine katkı sağlamak istenmiştir. Bu aşamada hedeflenen kitle ise 13-15 yaş grubu çocuklar

olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda *Küçük Prens*, alışılmış kalıpların dışına çıkması bakımından diğer çocuk öykülerinden farklılaştırılmıştır. Dolayısıyla yazar, kitabı çocuk öyküsü olarak kabul etmiş ve *Küçük Prens* üzerinde bir rehber gözetiminde çalışılması, uygulamalar yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Benzer olarak Karakaya (2006: 16, 22-26) da *Küçük Prens*'i çocuk felsefesi ile ilişkilendirmiştir. Ona göre "*Küçük Prens* çocukların felsefî sorularının somut bir imaja dönüştürülmesi, metafizik varlık sorularıyla ilgili kendi içlerinde kendilerine telkin edecek ve bu evrende yaşamayı içselleştirecek cevapları bulmaları için çok güzel bir kitaptır ve çocuklarla felsefe yaparken en güzel edebî araçtır. Kitapta işlenen felsefî konular da çocuklar için oldukça önemlidir. Büyüklerin niçin farklı düşündüklerini; çocukların önem vermediği konuları büyüklerin niçin bu kadar önemli gördüğünü anlamak açısından da faydalı bir kitaptır.". Ayrıca genel olarak bakıldığında, kitabın, dünyanın yetişkinler tarafından şekillendirilmesine bir tepki olarak yazıldığı ve bu duruma karşı bir değişim başlatmak istendiği, bu değişimin çocuklar ve onların bakış açısı ve/veya dünyası ile gerçekleştirebileceği vurgulanmıştır. Dolayısıyla Exupéry'nin çocuklara ulaşmak istediği açıktır. Drewermann & Neuhaus'a göre (Aktaran Karakaya, 2006: 22-23) de "*Küçük Prens ideal insanlık talebidir.*" *Küçük Prens* çocukların kendisi için ve başkası için tasavvur ettiği ideal insanlığın kurgusal ve hayalî olarak düşünülmesidir. Bu araştırmanın yazarlarının bulgu ve görüşleri de bu yöndedir.

Kararımak (2015: 116) psikolojik temelde *Küçük Prens* kitabı ve karakteri aracılığıyla metaforik bir anlatımla çocuk danışanlarla iletişime geçebileceğini vurgulamıştır. Bu durumun, kitabın anlatım ve gerçeklik bakımından çocuğa göre olmasından kaynaklandığı değerlendirilebilir.

Doğan (2016: 309) da *Küçük Prens*'i dünya çocuk yazınının başta gelen ürünlerinden biri olarak görmüş fakat aynı zamanda erişkinlerin de bu kitabı okuyabileceğini belirtmiştir. Düzey olarak 12 yaş çocuklarının bu kitabı rahatlıkla okuyabileceğini düşünmektedir. Bu bakımdan Direk ile benzer görüşlere sahip olduğu açıktır. Genç ve Yalınkılıç (2011: 108) da benzer olarak *Küçük Prens*'i "çocuğun evrenine girerek büyüklerin dünyalarını açığa vuran bir başyapıt" olarak tanımlamıştır. Bagan (2015: 536) ise kitabın yalnızca çocuklar için yazılmadığını belirtmiş fakat bu çıkarıma herhangi bir dayanak göstermemiştir. Yani hem çocuk hem de yetişkinleri, kitabın hedef kitlesi olarak gördüğü söylenebilir.

Aytekin (2007: 365), eserin ilgi görme oranının yüksek olmasını herkese hitap etme özelliğine dayandırmıştır. Ona göre ilk bakışta *Küçük Prens*, hem karakterinin çocuk olması hem de resimleri nedeniyle çocuklara özgü bir öykü olarak görülebilir fakat aynı zamanda yetişkinlere de hitap eden bir yönü vardır. Yani her iki kesime de seslenmektedir.

Zeytinoğlu (1992: 40), araştırmanın bulgularına paralel olarak *Küçük Prens*'in yazarının çocuklara ve çocukluğunu yitirmemiş olan büyüklere değer verdiğini ileri sürmüştür. Bu tespitini ise kitabın Leon Werth'e adanmasına ilişkin söylemlere dayandırmıştır. Aynı zamanda yapılan somutlaştırmalar yoluyla yazarın, iletilerini çocuklara rahatça iletebildiğini, üstelik soyut kavramlarla düşünme düzeyine geçebilmelerini amaçladığını belirtmiştir. Dolayısıyla ona göre de kitabın hedef kitlesi çocuklardır. Çocuklar bu kitabı rahatça ve severek okuyabilirler fakat anlaşılabilirlik konusunda kaygıları bulunmaktadır.

Gerek yazar-anlatıcının alıntılanan söylemlerinin analizinden gerekse tartışma bölümünde anılan çalışmaların yargılarından, *Küçük Prens*'in çocuk yanlısı bir bakış açısıyla yazıldığı, çocuklara ve yetişkinlerin içindeki çocuğa seslenildiği ve çocuğun dünyasının idealize edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynakça

- Aslan, C., Karaman-Kepenekci, Y., Karagül, S. ve Doğan-Güldenöğlu, B. N. 2016. *Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Barış Eğitimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Aytekin, H. 2015. "Antoine de Saint-Exupery'nin Küçük Prens'inde Evrensel ve Mitsel Yaklaşımlar". *Öneri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 27, s. 365-375.
- Biagioli, N. 2001. "Le dialogue avec l'enfance dans *Le petit prince*. *Études littéraires*". 33(2), p. 27-42. DOI: 10.7202/501291ar. <https://www.erudit.org/en/journals/etudlitt/2001-v33-n2-etudlitt2269/501291ar/abstract/22.07.2017>.
- Bugan, F. 2015. Küçük Prens ve Küçük Kara Balık Çerçevesinde Doğudan Batıya Özgürlük Anlayışı. II. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu. İstanbul.
- Çelik-Şenyüz, E. 2006. Antoine de Saint-Exupéry'nin "Küçük Prens" Eserinde Eđitsel Öđeler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dilidüzgün, S. 2004. İletişim Odaklı Türkçe Derslerinde Çocuk Kitapları. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Direk, N. 2011. *Küçük Prens Üzerine Düşünmek*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Doğan, S. 2016. "Küçük Prens Kitabının Yorumbilimsel ve Eğitim Sosyolojisi Açısından Analizi". *Turkish Studies*, Volume 11/9, s. 305-324.
- Genç, H. N. ve Yalınkılıç, K. 2011. "'Fadış' ve 'Küçük Prens' Adlı Eserlerin Tasarım ve İçerik Özelliklerinin Eserlerin Eğitsel Yönüne Etkileri". *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 9, s. 99-114.
- Günay, V. D. 2013. *Söylem Çözümlemesi*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- İnce-Samur, A. Ö. 2014. "Türkiye'deki ve Dünya'daki Çalışmaların Tanıklığında 'Okuma Kültürü'". *Hasan Âli Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, s. 157-188.
- Jung, M. 2007. *Saint-Exupery ile Keşif Gezisi Üzerine, İçimizdeki Küçük Prens*. (Çev. Dikmen, Ç. C.). Ankara: Yurt Kitap-Yayın.

- Kararımak, Ö. 2015. "Çocukla Psikolojik Danışmada Metaforik Süreç". Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 5 (43), s. 115-127.
- Karakaya, Z. 2006. "Günümüz Çocuk Edebiyatından Seçilmiş Çocuk Felsefesi Örnekleri". Turkish Studies. Volume 1/2, s. 14-36.
- MEB. 2006. *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara.
- MEB. 2017. *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*, <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=148>, 20.07.2017.
- Odağ, C. 2004. "Çocukluğumuzun Sesi, İçimizdeki Çocukluğumuz, Çocuk Kendiliğimiz: Küçük Prens". Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, Cilt 11, Sayı 2, s. 82-88.
- Ravoux, J. P. 2008. *Varoluşun Anlamı*. (Çev. Yılmaz, A.). İstanbul: Dharma Yayınları. (Özgün çalışma, 2008).
- Saint-Exupéry, A. de 2010. *Küçük Prens*. (Çev. Ağrıyürüyen, S.). İstanbul: Mavibulut Yayıncılık.
- Saint-Exupéry, A. de 2016. *Küçük Prens*. (Çev. Süreya, C. ve Uyar, T.). İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Saint-Exupéry, A. de 2016. *Küçük Prens*. (Çev. Kenan, H.). İstanbul: Tuti Kitap.
- Sever, S. 2013. *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*. İzmir: Tudem Yayınları.
- Şirin, M. H. 2007a. *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış -Çocuk Edebiyatı Nedir Ne Değildir?-*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Şirin, M. H. 2007b. *Çocuk Edebiyatı Kültürü - Okuma Alışkanlığı ve Medya Sarmalı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Topçuoğlu-Ünal, F. ve Yiğit, A. 2014. "Çocuklarda Okuma Kültürünün Oluşmasında Ailenin Etkisi". International Journal of Language Academy, 2 (4), s. 308-322.
- Uzdu-Yıldız, F. ve Günay, V. D. 2011. "Yazınsal Söylemin İdeolojik Boyutu". *Synergies Turquie*. Revue du GERFLINT, n°4, p. 153-167. <http://gerflint.fr/Base/Turquie4/yildiz.pdf> 07.03.2017.
- Van Dijk, T. A. 2006. "Politique, Ideologie et Discours". Semen Dergisi, No. 21. <https://semen.revues.org/1970>, 18.07.2017.
- Wodak, R., de Cillia, R., Reisigl, M. & Liebhart, K. 2009. *The Discursive Construction on National Identity*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Yılmaz, B. 2009. *Çocuklarda Okuma Kültürünü Geliştirmede Ebeveyn ve Öğretmenin Rolü. Çocuk ve Okuma Kültürü Sempozyumu*. Ankara: Eğitim-Sen Yayını, s.133-140.
- Zeytinoğlu, S. 1992. "Küçük Prens Üzerine Bir İnceleme". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Sayı 1, s. 39-47.

Notes

1. Can Yayınları ile yapılan telefon görüşmesi ve alınan e-posta ile FOM Kitap Kurucu Müdürü ile yüz yüze yapılan görüşme neticesinde edinilen bilgilerdir.
2. Ayrıntılı bilgi için bk. (Erişim tarihi: 07.03.2017)
https://www.turkegitimsen.org.tr/icerik_goster.php?id=5057
https://www.turkegitimsen.org.tr/upload_doc/kucuk_prens_cevabi_yazi.pdf
http://www.ankara1.m.tesweb.org/haber_gosterphp?guid=53827e65-5ece-11e1-9b79-000c29085474
<http://www.hurriyet.com.tr/kucuk-prens-teki-turk-diktator-aturk-mu-335589>
<http://www.gazetevatan.com/kucuk-prens-te-aturk-e-hakaret-yok-avrupali-ya-elistiri-var-58476-gundem/>
<http://www.dunyabizim.com/kitap/5496/birinde-lider-birinde-diktator>
<http://egitimsen.org.tr/wp-content/uploads/2016/03/100-Temel-Eser.pdf>

<http://ceviribilim.com/?p=127>

3. 30 Türkçe öğretmenin 20'si devlet okullarında, 10'u özel okullarda görev yapmaktadır.
4. Bu söylem Mavibulut Yayıncılık'tan alıntılanmış ve MBY olarak kısaltılarak verilmiştir. İleriki sayfalarda yapılacak alıntılar da Mavibulut Yayıncılık'ın baskısına aittir.
5. Benzer olarak kitabın diğer söylemlerinde de zaman zaman bu hitaba ve yazarın çocuklarla/ küçüklerle konuştuğuna şahit olunabilir.